

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

ΣΤ΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Η κατοικία και ο άνθρωπος»

Συγγραφή: ΠΕΤΡΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Εφαρμογή: ΠΕΤΡΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

ΓΛΩΣΣΑΣ

Υπουργείο Παιδείας & Θρησκευμάτων

MIS: 296579 – Π.3.2.5: Πιλοτική

εφαρμογή σεναρίων

ΣΤ' Δημοτικού «Η κατοικία και ο άνθρωπος»

Σελίδα 2 από 47

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Η κατοικία και ο άνθρωπος

Εφαρμογή σεναρίου

Πέτρου Κωνσταντίνος

Δημιουργία σεναρίου

Πέτρου Κωνσταντίνος

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Στ' Δημοτικού

Σχολική μονάδα

20^ο Δημοτικό Σχολείο Λάρισας

Χρονολογία

Από 06-11-2013 έως 12-11-2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

Γλώσσα Στ' Δημοτικού, τεύχος α', ενότητα 2: «Κατοικία», υποενότητα: «Το σπίτι του ποιητή Καβάφη»

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 10 διδακτικές ώρες.

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο Πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος

Wiki

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για να είναι εφικτή η εφαρμογή του σεναρίου θα πρέπει ο εκπαιδευτικός και οι μαθητές να είναι εξοικειωμένοι με τη διαχείριση αρχείων, φακέλων και εικόνων, με τη χρήση επεξεργαστή κειμένου, την δημιουργία παρουσιάσεων, την πλοήγηση στο διαδίκτυο, την συμπλήρωση εννοιολογικών χαρτών καθώς και με την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία. Όσον αφορά στην υλικοτεχνική υποδομή, προϋπόθεση για την εφαρμογή του σεναρίου αποτελεί η ύπαρξη Εργαστηρίου Πληροφορικής με προβολικό.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Πέτρου Κωνσταντίνος, Η κατοικία και ο άνθρωπος, Στ΄ Δημοτικού, Νεοελληνική Γλώσσα, Θεσσαλονίκη 2011.

Σε σχέση με το αρχικό, υπήρξαν αλλαγές στο σενάριο, αλλά αυτές δεν ήταν τόσο ουσιαστικές για να αναφερθούν εδώ, παρά μόνο στη αναλυτική περιγραφή της διδακτικής πορείας. Αυτό που πρέπει όμως να αναφερθεί εδώ οπωσδήποτε είναι η

εξαρχής δημιουργία φύλλων εργασίας -μιας και δεν υπήρχαν στο αρχικό σενάριο- για την όσο το δυνατόν καλύτερη οργάνωση της εφαρμογής.

Το σενάριο αντλεί

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Διερεύνηση του θέματος της κατοικίας, με ανάλυση των διαστάσεων της έννοιας, καθώς και της σημασίας της για τον άνθρωπο, βασιζόμενη στην αναζήτηση στο Διαδίκτυο και στην παροχή ευκαιριών για παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου, καθώς και στη δημιουργία εννοιολογικού χάρτη αλλά και παρουσιάσεων.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η έννοια της 'κατοικίας' και, κατ' επέκταση, του 'σπιτιού' αποτελούν για τους μαθητές της Στ' τάξης, γνωστά θέματα σχεδόν από την Α' Τάξη, όχι μόνο στο πλαίσιο του γλωσσικού μαθήματος, αλλά και άλλων μαθημάτων, όπως η Μελέτη Περιβάλλοντος, η Ιστορία, η Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή. Οι γνώσεις τους είναι αρκετές για την κατοικία, οι περισσότερες μάλιστα βιωματικές. Επίσης πολλοί μαθητές, τόσο λόγω τηλεόρασης όσο και λόγω χρήσης Η/Υ, έχουν διευρύνει το επίπεδο γνώσεών τους και μάλιστα με έντονα εποπτικό τρόπο. Το γεγονός αυτό όμως δεν αρκεί για να εντάξουν αρκετές γνώσεις από αυτές σε ένα άλλο πλαίσιο με μία άλλη οπτική διάσταση, συνδέοντάς την με δεξιότητες γραμματισμών, ιδιαίτερα των νέων που προκύπτουν από την ενασχόλησή τους με τις ΤΠΕ. Ο σκοπός που προέχει

είναι να κατανοήσουν οι μαθητές την έννοια του σπιτιού υπό το πρίσμα νέων και διαφορετικών διδακτικών προσεγγίσεων.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές/-τριες επιδιώκεται:

- να αντιληφθούν τη διαφορά μεταξύ κατοικίας και σπιτιού·
- να μάθουν ότι τα σπίτια πολλών σπουδαίων ανθρώπων και ιδιαίτερων ανθρώπων του πνεύματος χρησιμοποιούνται στη σημερινή εποχή ως μουσεία·
- να μπορούν να εξηγήσουν τους παράγοντες βάσει των οποίων διαμορφώνονται οι κατοικίες·
- να αντιληφθούν την πολυπόικλη μορφή του σπιτιού και να κατανοήσουν την πολυδιάστατη σημασία του.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές/-τριες επιδιώκεται:

- να «ανακαλύψουν» την πολυσημία των λέξεων *σπίτι* και *κατοικία*.
- να γνωρίσουν μια τεράστια οικογένεια λέξεων που προκύπτει από τον *οίκο*·
- να μπορούν να δημιουργήσουν έναν εννοιολογικό χάρτη·
- να μάθουν ότι στη γλώσσα ποτέ δύο λέξεις δεν έχουν την ίδια σημασία·
- να αντιληφθούν τη λαϊκή χρήση της λέξης *σπίτι* και την επίσημη της λέξης *κατοικία*·
- να μάθουν να αντλούν συγκεκριμένες πληροφορίες από ένα κείμενο·
- να μάθουν να μελετούν το περιεχόμενο ενός κειμένου·
- να αποκτήσουν νέο λεξιλόγιο.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές/-τριες επιδιώκεται:

- να επεκτείνουν τις γνώσεις τους σχετικά με τη χρήση του προγράμματος παρουσιάσεων διαφανειών·
- να επεκτείνουν τις γνώσεις τους σχετικά με τη χρήση του προγράμματος επεξεργασίας κειμένου·
- να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους σχετικά με τη διαχείριση εικόνων·
- να αντλούν πληροφορίες από ψηφιακή εγκυκλοπαίδεια·
- να εξοικειωθούν με την πρόσβαση σε συγκεκριμένους ιστότοπους·
- να εξοικειωθούν με τη χρήση χαρτών εννοιολογικής χαρτογράφησης·
- να αντιληφθούν τις δυνατότητες που έχουν χρησιμοποιώντας το *Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής Γλώσσας*·
- να γνωρίσουν τα «σώματα» κειμένων.

Διδακτικές πρακτικές

Διερευνητική – Ανακαλυπτική μάθηση και Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Με αφορμή το κείμενο του βιβλίου της *Γλώσσας* (α΄ τεύχος, σσ. 24-25) «Το σπίτι του ποιητή Καβάφη» καθώς και την περιγραφή του, που προβάλλει στοιχεία του χαρακτήρα του, δίνεται το έναυσμα για συζήτηση με θέμα «Η πολύπλευρη σημασία της κατοικίας για τον άνθρωπο» και αποφασίζεται η περαιτέρω διερεύνηση. Για να ενισχυθεί η παρότρυνση προς τους μαθητές, τους καλούμε να δουν τις φωτογραφίες στο βιβλίο (σσ. 27, 32) καθώς και στο Τετράδιο Εργασιών (σσ. 19-20, 22) και να προσέξουν τη χωροχρονική διαφορά μεταξύ των κατοικιών.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Σε όλο το φάσμα των μαθημάτων, και κυρίως στο μάθημα της διδασκαλίας της νέας ελληνικής γλώσσας, γίνεται αναφορά στο θέμα της κατοικίας και του σπιτιού σε πολλά κείμενα.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο σενάριο οι μαθητές αξιοποιούν τις δυνατότητες των νέων τεχνολογιών με το να συμπληρώνουν χάρτες εννοιολογικής χαρτογράφησης, προσπαθώντας να συνδέσουν τις περιφερειακές έννοιες με τη κεντρική, να χρησιμοποιούν συγκεκριμένες σελίδες στο διαδίκτυο για την άντληση και επεξεργασία πληροφοριών και να χρησιμοποιούν τον επεξεργαστή κειμένου και το πρόγραμμα παρουσιάσεων και διαφανειών.

Κείμενα

Κείμενα

Ψηφιακό σχολείο: Βιβλίο της Α΄ Γυμνασίου [«Οικιακή Οικονομία»](#)

Ιστοσελίδες

Ιστότοπος μουσείου [Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη](#),

Ιστότοπος [Μουσείου Μπενάκη](#),

Ιστότοπος μουσείου [Λασκαρίνας Μπουμπουλίνας](#).

<http://www.santoriniinfo.gr>: [Υπόσκαφα σπίτια](#)

Μικρές αγγελίες στην ιστοσελίδα της [Καθημερινής](#)
[«Σαν Σήμερα»](#): Παροιμίες με θέμα το σπίτι

Ιστοσελίδα με [παράξενα ξενοδοχεία](#)

Youtube

Το σπίτι του [Κ. Π. Καβάφη](#)

[«Σπίτι μου, σπιτάκι μου»](#) από τη Νανά Μούσχουρη

[«Δραπετσώνα»](#) με τον Γρηγόρη Μπιθικώτση

Ψηφιακά περιβάλλοντα

[Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής Γλώσσας](#)

[Βικιπαίδεια](#)

[Google](#)

www.stixoi.info

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1η–4η διδακτική ώρα

1^η ημέρα

Πρώτη ημέρα εφαρμογής ορίστηκε η Τετάρτη 6/11/2013, οπότε και πραγματοποιήθηκαν τέσσερις διδακτικές ώρες από το σενάριο. Από την προηγούμενη ημέρα το «κοινό» είχε προετοιμαστεί κατάλληλα για το εγχείρημα, διαβάζοντας το κείμενο του βιβλίου, αλλά απαγγέλλοντας επίσης και ορισμένα ποιήματα του Καβάφη, ώστε να έχουν οι μαθητές μια ιδέα για το αντικείμενο του σεναρίου. Επίσης ανακοινώθηκε –για όσους δεν το είδαν– ότι στο Wiki της τάξης έχουν αναρτηθεί δύο υπερσύνδεσμοι, ο πρώτος από μαθήτρια, ο οποίος παρέπεμπε στη [Βικιπαίδεια](#) και σε πληροφορίες για τον ποιητή, και ο άλλος, στο εξαιρετικό ντοκιμαντέρ της γνωστής σειράς του ΣΚΑΪ: [«Έλληνες του Πνεύματος και της Τέχνης – Κωνσταντίνος Καβάφης»](#) (Τεκμήριο 1). Μερικοί μαθητές, οι «συνηθισμένοι», είχαν ήδη δει αποσπάσματα και είχαν διαβάσει ορισμένα βιογραφικά στοιχεία για τον Καβάφη.

Ταξίδι

20ο Δημοτικό Σχολείο Λάρσας
Το ταξίδι του ΣΤ1

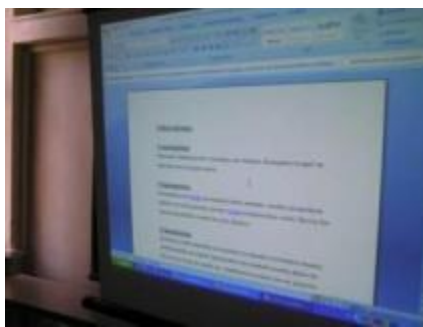
Ταξίδι...	Είδημα του Πνεύματος και της Τέχνης	Πηγή
04-11-2013	Κωνσταντίνος Καβάφης	YouTube
08-11-2013	Κωνσταντίνος Καβάφης (part two 199)	Βικιπαίδεια
08-11-2013	Δοκιμή εφαρμογής ηλεκτρονικού γράμματος κείμενου της Διαφορετικής Διακρίσεως	YouTube
01-11-2013	Η ατμόσφαιρα της Γης	Σελίδα
01-11-2013	eGame wiki	Παιχνίδια
31-10-2013	ANNETA	ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ
28-10-2013	Το Μεσοπαιδικό στην ιστορία	Παρουσίαση
28-10-2013	Le monde est beau	Παρουσίαση

Τεκμήριο 1

Έτσι μέσα στην αίθουσα διδασκαλίας, ξεκίνησε συζήτηση για τον ποιητή και συγκεκριμένα για τα στοιχεία εκείνα που βρίσκονται στο σπίτι του ποιητή και «μαρτυρούν» τη ζωή του. Οι μαθητές είπαν τις απόψεις τους, αντιλήφθηκαν το ιδιαίτερο της ποίησης του Καβάφη, και κατάλαβαν την παγκόσμια αναγνωρισιμότητά του. Κατόπιν τους ανακοινώθηκε ότι εξαιτίας του «σπιτιού» του ποιητή θα ασχοληθούμε και με άλλα «σπίτια», λιγότερο ή περισσότερο διάσημα, πάντως αξιοπρόσεκτα. Επειδή και οι ίδιοι γνωρίζουν ότι κάτι τέτοιο προϋποθέτει και τη χρήση των ΤΠΕ, οδηγηθήκαμε στο εργαστήριο της Πληροφορικής για να αναλάβουμε δράση.

Οι μαθητές από την αρχή της εβδομάδας είχαν χωριστεί σε -σχετικές με την ενότητα- ομάδες: μονοκατοικίες, διαμερίσματα, καλύβες, εξοχικά και ιγκλού. Με αυτή λοιπόν τη διάταξη, οι μαθητές άνοιξαν από τον κοινόχρηστο φάκελο του δικτύου το [1^ο φύλλο εργασίας](#) (Τεκμήριο 2). Στην ερώτησή τους αν θα το αποθηκεύανε μετά την

Τεκμήριο 2

ενδεχόμενη επεξεργασία του, τους δόθηκε η απάντηση πώς ό,τι βλέπουμε, ανακαλύπτουμε, συζητάμε και συμπεραίνουμε το καταγράφουμε σε χαρτί. Κατόπιν σε κάποια δεδομένη στιγμή θα χρησιμοποιήσουμε τα στοιχεία αυτά για να συμπληρώσουμε τα «κενά» ενός ημιδομημένου εννοιολογικού χάρτη, στον οποίο θα υπάρχουν τα ρήματα που μπορούν να συνδέσουν διάφορες, σχετικές με την κατοικία,

έννοιες με αυτή την κεντρική έννοια, που δεν είναι άλλη από το «σπίτι». Έτσι οι μαθητές ξεκίνησαν να κρατούν σημειώσεις σύμφωνα με την 1^η Δραστηριότητα, η οποία έθετε το θέμα της διαφοράς μεταξύ κατοικίας και σπιτιού (Τεκμήριο 3). Αφού συζητήθηκε ελάχιστα το θέμα, οι μαθητές, με μεγάλη ευχαρίστηση, αναζήτησαν φωτογραφίες και εικόνες στην [Google](http://www.google.com) τόσο του «σπιτιού» όσο και της «κατοικίας» (Τεκμήριο 4). Η πληθώρα των εικόνων εντυπωσίασε τους μαθητές, έτσι ώστε αρκετά

Τεκμήριο 3

Τεκμήριο 4

πρόθυμα να αποθηκεύσει η κάθε ομάδα στον φάκελό της όσες εικόνες θεωρούσε περιέργες, παράξενες και ιδιαίτερες (Τεκμήριο 5). Αυτές και μερικές άλλες που θα συναντήσουμε στην πορεία, θα τις χρησιμοποιήσουμε για να δημιουργήσει η κάθε ομάδα το δικό της άλμπουμ φωτογραφιών στο PowerPoint. Έτσι οι μαθητές δημιούργησαν τους πέντε φακέλους «Εικόνες – όνομα ομάδας» και αποθήκευσαν

Τεκμήριο 5

πάρα πολλές εικόνες, όπως υπερβολικά συνηθίζεται να κάνουν (Τεκμήριο 6).

Τεκμήριο 6

Μάλιστα, δύο μαθήτριες μετά από την παρατήρησή μου για το γεγονός ότι βρίσκονταν στην ιστοσελίδα της Barbie, μου απάντησαν ότι έψαχναν να βρουν περίεργα κουκλόσπιτα, άρα ήταν στο πνεύμα της δραστηριότητας (Τεκμήριο 7).

Τεκμήριο 7

Επιπρόσθετα, μου πρότειναν να συμπεριλάβουν και ένα άλλο «παράξενο» σπίτι, αφού όμως πρώτα έπρεπε να το φωτογραφίσω (Τεκμήριο 8). Κατόπιν σε ολομέλεια οι μαθητές «επισκέφτηκαν» με «άλλον τρόπο» το σπίτι του [Κ. Π. Καβάφη](#), αφού μπόρεσαν να δουν από κοντά αυτά που περιέγραφε ο ίδιος ο

Τεκμήριο 8

συγγραφέας του κειμένου του βιβλίου, στο σχετικό βίντεο (Τεκμήριο 9). Αμέσως μετά ακολούθησαν οι επισκέψεις στα σπίτια των [Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη](#) (επειδή δεν πραγματοποιήθηκε η προτεινόμενη –στο αρχικό σενάριο– επίσκεψη στο σπίτι του Σολωμού, εξαιτίας δυσλειτουργίας του υπερσυνδέσμου), [Πηνελόπης Δέλτα](#), [Λασκαρίνας Μπουμπουλίνας](#), σε επίπεδο ομάδων (Τεκμήριο 10). Οι μαθητές

Τεκμήριο 9

Τεκμήριο 10

παρατήρησαν την διακόσμηση του καθενός σπιτιού και εστίασαν, με αυτά που συζητούσαν, στη σχέση και στην επιρροή του επαγγέλματος στη διαμόρφωση της κατοικίας του καθενός. Οι μαθητές, καθ' όλη τη διάρκεια της πλοήγησης και των επισκέψεων κατέγραψαν τα ενδιαφέροντα σημεία, όπως συμφωνήθηκε (Τεκμήριο 11),

Τεκμήριο 11

εκεί που ήδη είχαν γράψει τα προηγούμενα και θα έγραφαν τα επόμενα (βλ. φάκελο «katagrafes – 1ο + 2ο»). Έτσι, μέσα στις καταγραφές αλλά και στη συζήτηση που διεξήχθη, οι μαθητές συμπέραναν ότι η τωρινή χρήση των σπιτιών όπου έμειναν επιφανείς άνδρες ή γυναίκες, είναι να λειτουργούν ως μουσεία για το έργο και τη ζωή των «διάσημων» ιδιοκτητών τους. Κατόπιν θύμισα στους μαθητές μια παλιά ανάρτηση στο Wiki –με το καλοκαίρι τότε επί θύραις– όπου σε μια παρουσίαση εμφανιζόταν μια παραθαλάσσια έπαυλη ως υποψήφιο κατάλυμα για διακοπές. Το αρχείο (βλ. αρχείο «Home, Sweet Home») ανοίχτηκε από τους μαθητές δίνοντάς μας

την ευκαιρία, αφενός να δούμε ένα εντελώς διαφορετικό σπίτι από αυτά που έχουμε συνηθίσει να βλέπουμε, αφετέρου να κλείσουμε χιουμοριστικά το πρώτο δίωρο (Τεκμήριο 12).

Τεκμήριο 12

Έτσι οι μαθητές άνοιξαν το αρχείο «spiti.isf», όπου τους περίμενε ένας ημιδομημένος χάρτης, για να τον συμπληρώσουν (Τεκμήριο 13). Αφού αποθήκευσε η κάθε ομάδα τον δικό της χάρτη στον κοινόχρηστο φάκελο, δίνοντας και το όνομά της σε κάθε αρχείο (Τεκμήριο 14), προσπάθησαν οι μαθητές να συμπληρώσουν ό, τι μπορούσαν και γνώριζαν ως εκείνο το σημείο.

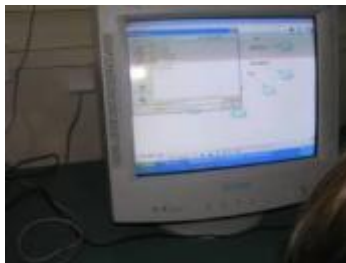
Τεκμήριο 13

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τεκμήριο 14

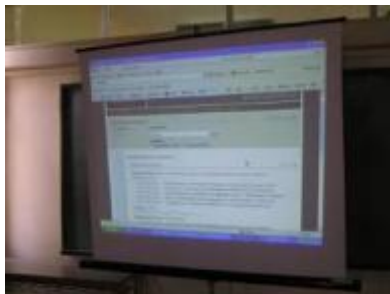
Τεκμήριο 15

Μετά το διάλειμμα οι μαθητές άνοιξαν το [2^ο φύλλο εργασίας](#) (Τεκμήριο 15). Σύμφωνα με αυτό προβλεπόταν επίσκεψη στο [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#) και πληκτρολόγηση της έννοιας «κατοικία» (Τεκμήριο 16). Αφού είδαν οι μαθητές τον ορισμό, «έστειλαν» την έννοια στα [«Σώματα κειμένων»](#) (Τεκμήριο 17).

Τεκμήριο 16

Τεκμήριο 17

Στη συνέχεια οι μαθητές επέλεξαν την «Εμφάνιση λέξης», για να έχουν σε λίστα όλα τα κείμενα που περιέχουν την «κατοικία» (Τεκμήριο 18). Για να εξασφαλιστεί η κατανόηση από τη μεριά των μαθητών της σημασίας της κατοικίας, τους ζητήθηκε να

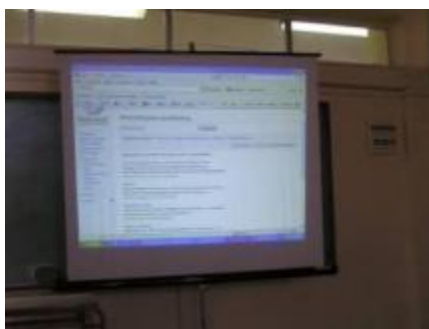
Τεκμήριο 18

γράψουν όλα τα επίθετα που συναντούν και τα οποία προσδιορίζουν την κατοικία (Τεκμήριο 19). Οι μαθητές, με «μανία» θα έλεγε κανείς, κατέγραψαν πάρα πολλά (βλ. φάκελο «katagrafes-1o+2o»), γεγονός που διευκόλυνε αρκετά στη συζήτηση που ακολούθησε για τη σχέση των επιθέτων με την κατοικία και την ταυτόχρονη εξαγωγή συμπερασμάτων για τη συμπλήρωση του εννοιολογικού χάρτη.

Τεκμήριο 19

Η προτροπή για αναζήτηση στη *Βικιπαίδεια* σχετικών πληροφοριών εισακούστηκε, αλλά δε βοήθησε αρκετά στην εξέλιξη της διαδικασίας (Τεκμήριο 20).

Τεκμήριο 20

Μετά οι μαθητές πληκτρολόγησαν στο *Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής* το λήμμα «σπίτι» και διάβασαν τις πολλές ερμηνείες της λέξης (Τεκμήριο 21). Αρκετές από

Τεκμήριο 21

αυτές του ήταν γνωστές, άλλες όμως αφού συζητήθηκαν αρκετά, σχολιάστηκαν ποικιλοτρόπως, προκάλεσαν γέλιο, και δημιούργησαν αμηχανία αλλά και περισυλλογή (Τεκμήριο 22). Στη συνέχεια αναλύθηκαν και οι φράσεις που αναφέρονταν στην 5^η Δραστηριότητα, δίνοντας έτσι περισσότερες πληροφορίες στους μαθητές για να συμπληρώσουν ό,τι χρειαζόνταν στη συμπλήρωση του εννοιολογικού χάρτη, που συμπληρώθηκε στη συνέχεια (Τεκμήριο 23). Εκείνη τη στιγμή η απασχόλησή μου με ένα θέμα του σχολείου με ανάγκασε να αφήσω το εργαστήρι

Τεκμήριο 22

Τεκμήριο 23

για 5 λεπτά. Στην επιστροφή μου είδα τη συνεργασία των μαθητών να κορυφώνεται, όχι με τον καλύτερο τρόπο (Τεκμήριο 24), αφού συνελήφθησαν επ' αυτοφώρω να

Τεκμήριο 24

«αντιγράφουν» η μια ομάδα την άλλη (Τεκμήριο 25). Όπως και να έχει, μάλλον τελικά η «συνεργασία» τους ήταν εποικοδομητική, αν κρίνει κάποιος από τα «αποτυπώματα» στους εννοιολογικούς χάρτες (βλ. φάκελο: «Spiti_Xarths_1»). Αυτοί άλλωστε αποτελούν και τη βάση για την αξιολόγηση των μαθητών, τουλάχιστον σε αυτό το σημείο. Η συμμετοχή, η αυτενέργεια, οι γνώσεις αλλά και το χιούμορ της πρώτης ημέρας είναι τα στοιχεία αυτά που καθιστούν την εφαρμογή του σεναρίου αρκετά ικανοποιητική.

Τεκμήριο 25

5η & 6η διδακτική ώρα

2^η ημέρα

Η δεύτερη ημέρα εφαρμογής ήταν η Πέμπτη 7/11/2013, η οποία ξεκίνησε με τους μαθητές να ανοίγουν το [3^ο φύλλο εργασίας](#) από τον κοινόχρηστο φάκελο (Τεκμήριο

26). Εξαρχής, βάσει της 1^{ης} Δραστηριότητας οι μαθητές αναζήτησαν στο [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#) τις σύνθετες λέξεις με δεύτερο συνθετικό το *οικία*, για να

Τεκμήριο 26

δουν και να γνωρίσουν μερικά είδη κατοικιών (Τεκμήριο 27). Κατόπιν, οι μαθητές αναζήτησαν τις λέξεις με πρώτο συνθετικό το *οικο-*. Όπως ήταν αναμενόμενο, ακόμη και για τους μαθητές, η αναζήτηση επέστρεψε αρκετά αποτελέσματα, τόσα όσα χρειαζόμαστε για να αντιληφθούν ότι η «οικία» έχει σημαίνοντα ρόλο στην ζωή

Τεκμήριο 27

των ανθρώπων (Τεκμήριο 28). Έτσι, αναφέρθηκαν λέξεις όπως *οικοσύστημα*, *οικοσκευή*, *οικοδόμος*, *οικονομία* κ.λπ. και έγινε συζήτηση για τη σημασία κάθε λέξης που φαινόταν «παράξενη», άρα και άγνωστη.

Οι μαθητές ενθουσιάστηκαν περισσότερο όταν βάσει της 3ης Δραστηριότητας αναζήτησαν σύνθετες λέξεις που έχουν είτε ως πρώτο είτε ως δεύτερο συνθετικό την

Τεκμήριο 28

έννοια *σπίτι* (Τεκμήριο 29). Εκεί είχαν την ευκαιρία να σχολιάσουν αρκετές λέξεις άλλοτε με χιουμοριστικό τρόπο, όπως το *σπίτωμα* και, κατ' επέκταση, την αναφορά στη λέξη *σώγαμπρος* που αρκετοί έχουν ακούσει να λέγεται από τους μεγαλύτερους, και άλλοτε με σαρκαστικό τρόπο για το πρόσωπό μου, και γενικότερα για όλους τους παντρεμένους (*σπιτόγατος*).

Τεκμήριο 29

Στη συνέχεια, και αφού έγιναν αρκετές «συζητήσεις» όπως οι παραπάνω, ήρθε η ώρα οι μαθητές να καταλάβουν και να αντιληφθούν τη χρήση των δύο λέξεων *οικία* και

σπίτι στη λειτουργία της γλώσσας. Στην αρχή αναφέρθηκε το γεγονός ότι ενώ στην οικία δεν προέκυψε κάτι «διαφορετικό», εντούτοις στην αναφορά των σύνθετων με σπίτι το θέμα πήρε χιουμοριστική τροπή. Οι λέξεις με σπίτι έχουν έναν πιο «λαϊκό» χαρακτήρα, προσδίδουν μια απλή έως απλοϊκή διάσταση στην έννοια, και χρησιμοποιούνται ως επί το πλείστον στην καθομιλουμένη, ενώ οι λέξεις που προκύπτουν από την οικία χρησιμοποιούνται σε πιο επίσημες και σοβαρές καταστάσεις. Σε αυτό το σημείο τονίστηκε –αφού οι μαθητές το είχαν ήδη διαπιστώσει– ότι η «οικία» και το «σπίτι» δεν συμπίπτουν στη σημασία τους, καθώς η καθεμία έχει τη δική της «χροιά».

Το διάλειμμα πλησίαζε και έπρεπε να βγουν οι μαθητές έξω. Στον χρόνο που απέμενε (περίπου 15΄) οι μαθητές άνοιξαν τον εννοιολογικό χάρτη και ξεκίνησαν την ενημέρωσή του (Τεκμήριο 30). Η συμπλήρωση των εννοιών αλλά και τα χρήσιμα συμπεράσματα που προέκυψαν από την ανάλυση των λέξεων αποτελούν τον βασικό άξονα αξιολόγησης της 2^{ης} ημέρας. Σημαντικό επίσης είναι και το γεγονός ότι οι μαθητές κατανόησαν ακόμη μία φορά τις δυνατότητες που προσφέρει η αξιοποίηση του *Λεξικού της Κοινής Νεοελληνικής Γλώσσας*, και πόσο χρήσιμο εργαλείο θα τους είναι του χρόνου, στα δυσκολότερα.

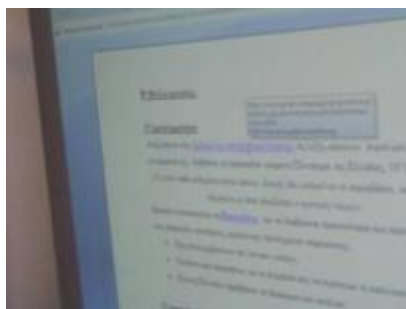
Τεκμήριο 30

7η & 8η διδακτική ώρα

3^η ημέρα

Η ημέρα αυτή (Παρασκευή 8/11/2013) ξεκίνησε με την προσδοκία από την πλευρά ότι θα είναι λιγότερο «γλωσσική» και θα περιλαμβάνει μεγαλύτερη ποικιλία δραστηριοτήτων. Η πρώτη δραστηριότητα, αφού οι μαθητές άνοιξαν το [4^ο φύλλο εργασίας](#) (Τεκμήριο 31), προέτρεπε τους μαθητές να αναζητήσουν τη σημασία της

Τεκμήριο 31

λέξης άσυλο στο [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#), αφού νωρίτερα είχαν προϋδαστεί διαβάζοντας το Άρθρο 9 του Συντάγματος της Ελλάδας (Τεκμήριο 32). Για να βεβαιωθούμε ότι οι μαθητές αντιλήφθηκαν πλήρως τη σημασία του απαραβίαστου του ιδιωτικού βίου, της κατοικίας, επισκεφθήκαμε και τη [Βικιπαίδεια](#), όπου οι μαθητές διάβασαν για τις προϋποθέσεις της «έρευνας κατ' οίκον», και για τις

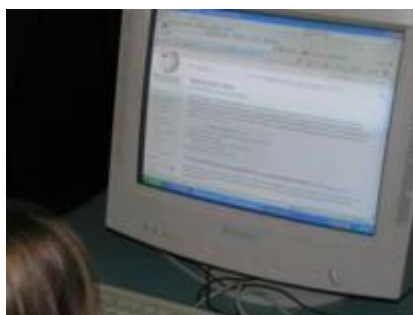

Τεκμήριο 32

περιπτώσεις στις οποίες αυτή μπορεί να διενεργηθεί από τις αστυνομικές αρχές (Τεκμήριο 33).

Τεκμήριο 33

Στη συνέχεια οι μαθητές πληκτρολογώντας «κατοικία» στο περιβάλλον της [Βικιπαίδεια](#) (Τεκμήριο 34), είδαν τα μέρη του σπιτιού και ξεκίνησε συζήτηση για τη διαρρύθμιση των κατοικιών και πώς αυτή προσαρμόζεται ανάλογα με τις ανάγκες και τις προτεραιότητες των ανθρώπων (Τεκμήριο 35). Επίσης, τονίστηκε το γεγονός της διαφοροποίησης των χώρων που περιλαμβάνει μια κατοικία ανάλογα με τη χρήση και τον τρόπο που είναι οργανωμένη. Έτσι, όπως φαίνεται και από τις εικόνες της 3^{ης} δραστηριότητας, οι κατοικίες διαφοροποιούνται όχι μόνο λόγω της ιδιαίτερης χρήσης

Τεκμήριο 34

Τεκμήριο 35

τους, αλλά και των ιδιαίτερων κλιματικών συνθηκών που επικρατούν στην κάθε περιοχή (Τεκμήριο 36). Οι μαθητές αμέσως μετά επικαιροποίησαν τον εννοιολογικό

Τεκμήριο 36

Τεκμήριο 37

χάρτη με τις νέες έννοιες και σημασίες που χαρακτηρίζουν ένα «σπίτι» (Τεκμήριο 37), και στη συνέχεια επισκέφθηκαν [ιστότοπο](#), για να συναντήσουν τα υπόσκαφα, μια ιδιαίτερη κατηγορία σπιτιών που συναντάται κυρίως στη Σαντορίνη (Τεκμήριο 38). Ο

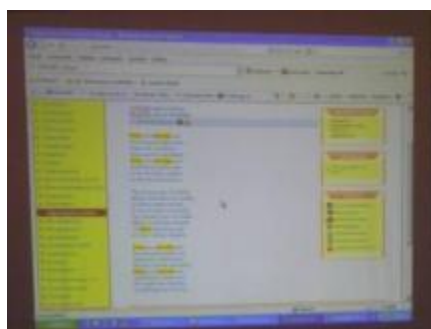

λόγος, σε αυτήν την περίπτωση, για την κατασκευή αυτών των σπιτιών δεν είναι μόνο οι ιδιαίτερες κλιματολογικές συνθήκες του νησιού, αλλά και το γεγονός της εναπόθεσης τεράστιων ποσοτήτων ηφαιστειακής τέφρας στο νησί κατά τη διάρκεια

Τεκμήριο 38

τόσο της μεγάλης έκρηξης (περ. 1650 π.Χ.) όσο και των μικρότερων που ακολούθησαν. Αφού οι μαθητές αποθήκευσαν αρκετές φωτογραφίες με παράξενα αλλά και πολυτελή υπόσκαφα, ήρθε η ώρα για να ακούσουν το [«Σπίτι μου, σπιτάκι μου»](#) από τη Νάνα Μούσχουρη. Για να διευκολυνθούν οι μαθήτριες της τάξης και να τραγουδήσουν το τραγούδι, επισκεφθήκαμε ιστότοπο που παρουσιάζει τους [στίχους](#) (Τεκμήριο 39). Αφού τραγουδήσαν οι μαθητές το τραγούδι, τους ζητήθηκε να

Τεκμήριο 39

απαντήσουν στις ερωτήσεις της 4^{ης} δραστηριότητας. Σχεδόν όλοι κατάλαβαν το «σπίτι» που εννοεί ο στιχουργός και ότι η συγκεκριμένη τραγουδίστρια είχε τους δικούς της ιδιαίτερους λόγους να το «εξυμνήσει». Οι απαντήσεις των μαθητών αποτυπώθηκαν στο χαρτί και σαφέστατα επηρεάστηκαν από τα λεγόμενά μου, όταν στην αρχή του τραγουδιού έκρινα σκόπιμο να τους «συστήσω» τη Νάνα Μούσχουρη. Η φάση αυτή του σεναρίου απαιτούσε από τους μαθητές μια περαιτέρω διερεύνηση του «σπιτιού» και της «κατοικίας». Η εξέλιξή του προέβλεπε την επαφή των μαθητών με νέες και διαφορετικές προσεγγίσεις και αναλύσεις ενός θέματος, γεγονός που αξιολογείται θετικά, αν κρίνουμε και από τα αναγραφόμενα στις σημειώσεις των μαθητών (βλ. φάκελο: «Spiti_mou_spitaki_mou»).

9η–11η διδακτική ώρα

4^η ημέρα

Τη Δευτέρα 11/11/2013 συνεχίστηκε η εφαρμογή του σεναρίου με τους μαθητές να (ξανα) ανοίγουν το [4^ο φύλλο εργασίας](#), για να ολοκληρώσουν τις δραστηριότητες του (Τεκμήριο 40). Έτσι, σύμφωνα με την 6^η δραστηριότητα, οι μαθητές επισκέφθηκαν την ιστοσελίδα όπου βρίσκεται αναρτημένο το βιβλίο [«Οικιακή Οικονομία»](#) της Α΄ Γυμνασίου (Τεκμήριο 41). Διαβάζοντας τις σελίδες του οι μαθητές είδαν αρκετά

Τεκμήριο 40

Τεκμήριο 41

θέματα που θίγονταν εκεί, τα συζήτησαν, τα σχολίασαν, και μερικά τα χρησιμοποίησαν για να συμπληρώσουν ή να διορθώσουν τον εννοιολογικό χάρτη (Τεκμήριο 42).

Τεκμήριο 42

Στη συνέχεια οι μαθητές οδηγήθηκαν σε ιστότοπο όπου βρίσκονται οι στίχοι του τραγουδιού [«Δραπετσώνα»](#). Αυτό έγινε, για να μπορέσουν οι μαθητές να μάθουν για τον Τάσο Λειβαδίτη, να (ξανα) ακούσουν για το σπουδαίο έργο του Μίκη Θεοδωράκη, και βέβαια για να μάθουν ότι εκτός από τον (κορυφαίο) Γρηγόρη Μπιθικώτση, το τραγούδι το έχουν ερμηνεύσει και άλλοι τραγουδιστές (τεκμήριο 43). Στην ίδια σελίδα οι μαθητές είδαν επίσης τις πολλές μεταφράσεις που έχει το τραγούδι, τα πέντε αστέρια, αλλά και ότι το τραγούδι γράφτηκε πριν από 50 χρόνια περίπου. Κατόπιν, πατώντας τον σχετικό υπερσύνδεσμο, το τραγούδι ακούστηκε στην

ολομέλεια, με τα κορίτσια να το σιγοτραγουδάνε. Μετά από αυτό οι μαθητές ενημέρωσαν ακόμα μια φορά τον εννοιολογικό χάρτη (τεκμήριο 44), κυρίως αυτήν τη

Τεκμήριο 43

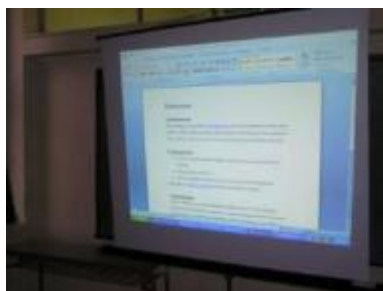
Τεκμήριο 44

φορά σε ό,τι έχει να κάνει με «οικονομικά» θέματα. Πάντως, αυτό που αξίζει να αναφερθεί, είναι η ωριμότητα με την οποία άκουσαν, αλλά πολύ περισσότερο «ένιωσαν» και κατάλαβαν τους στίχους του τραγουδιού. Άλλωστε η ύπαρξη οκτώ μαθητών αλλοδαπής καταγωγής αυξάνει τις πιθανότητες να αφορούν οι στίχοι και λίγο αυτούς, αλλά και το γεγονός ότι η συνοικία έχει αρκετές -ακόμη- φτωχοκατοικίες που θυμίζουν την «Δραπετσώνα».

Στη συνέχεια οι μαθητές άνοιξαν το [5^ο φύλλο εργασίας](#) (Τεκμήριο 45), για να υλοποιήσουμε τις τελευταίες δραστηριότητες του σεναρίου. Έτσι, επισκέφθηκαν την

ιστοσελίδα της [«Καθημερινής»](#), όπου αντίκρισαν αρκετές κατηγορίες αγγελιών, εστιάζοντας όμως σε αυτές που αφορούν αγοραπωλησίες κατοικιών-σπιτιών (Τεκμήριο 46). Με αυτόν τον τρόπο μας δόθηκε η ευκαιρία να συζητήσουμε για το πότε πωλείται ένα σπίτι, πότε νοικιάζεται, γιατί μερικοί έχουν πολλά σπίτια ενώ

Τεκμήριο 45

Τεκμήριο 46

άλλοι δεν έχουν ούτε «πρώτη κατοικία» κ.λπ. Αμέσως μετά η συζήτηση περιστράφηκε γύρω από τα ξενοδοχεία και τα ενοικιαζόμενα δωμάτια, μετατρέποντας την κουβέντα μας σε άκρως «τουριστική». Μάλιστα, η αναφορά ενός μαθητή στην περίεργη διακόσμηση του ξενοδοχείου, στο οποίο διέμεινε το καλοκαίρι με την οικογένειά του, μου έδωσε τη «σκυτάλη» για να τους δείξω κάποια [παράξενα ξενοδοχεία](#). Αφού τα είδαν, θυμήθηκαν και τα υπόσκαφα και αποφασίσαμε χαριτολογώντας ότι όλοι θα προτιμούσαμε στις επόμενες διακοπές μας να διαμεινουμε σε ένα υποθαλάσσιο ξενοδοχείο (Τεκμήριο 47).

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τεκμήριο 47

Ακολούθως ήρθε η ώρα της δημιουργίας ενός άλμπουμ φωτογραφιών στο PowerPoint. Αφού προηγήθηκε μια επανάληψη των οδηγιών δημιουργίας άλμπουμ, οι μαθητές επιλέγοντας από τον φάκελο που είχαν δημιουργήσει εξαρχής, τις εικόνες που ήθελαν να συμπεριλάβουν, δημιούργησαν τα άλμπουμ. Η κάθε ομάδα δημιούργησε το δικό της (Τεκμήριο 48) και του έδωσε το όνομά της, αποθηκεύοντάς το ταυτόχρονα στον κοινόχρηστο φάκελο. Η κάθε ομάδα επίσης ξεκίνησε να αναρτά

Τεκμήριο 48

Τεκμήριο 49

παροιμίες σχετικές με το σπίτι (Τεκμήριο 50). Αφού συζητήσαμε για τη σημασία όποιας τυχόν δεν γνώριζαν από πριν ή δεν ήξεραν τη σημασία της, οι ομάδες δημιούργησαν η καθεμία τη δική της παρουσίαση (Τεκμήριο 51) και την αποθήκευσε στον κοινόχρηστο φάκελο (βλ. φάκελος: «Paroimies»).

Τεκμήριο 50

Τεκμήριο 51

Αφού πλέον οι μαθητές τελειώσαν ό,τι είχαν να κάνουν άνοιξαν για τελευταία φορά τους χάρτες, για να τους επικαιροποιήσουν. Σε όλη τη διάρκεια της διαδικασίας οι μαθητές ρώτησαν αρκετά, πειραματίστηκαν με τις έννοιες, και στο τέλος κατέγραψαν και τις τελευταίες πληροφορίες (Τεκμήριο 52).

Για να αξιολογήσουν και οι ίδιοι κατά πόσο ορθά συμπληρώθηκε ο εννοιολογικός χάρτης κάθε ομάδας, τους πρόβαλα τον χάρτη που περιείχε και το

αρχικό σενάριο (βλ. αρχείο «Spiti_Xarths.jpg») απ' ό,τι ελέχθη από τους ίδιους, οι χάρτες των

Τεκμήριο 52

μαθητών ήταν αρκετά κοντά στο παράδειγμα, καθιστώντας το εγχείρημα επιτυχημένο (βλ. φάκελο: «Spiti_Xarths_3»). Άλλωστε αυτό φάνηκε από την πρώτη στιγμή, όταν σταδιακά συμπλήρωναν τον εννοιολογικό χάρτη αποθηκεύοντας δύο στιγμιότυπα (βλ. φακέλους: «Spiti_Xarths_1», «Spiti_Xarths_2») σε συγκεκριμένες χρονικές στιγμές. Έτσι ο εμπλουτισμός των εννοιολογικών χαρτών έγινε όπως αρχικά είχε σχεδιαστεί: σταδιακά και συμπληρωματική η κάθε φορά με την προηγούμενη για να μπορούν να εξαχθούν τα κατάλληλα συμπεράσματα, αλλά και για να πραγματοποιηθούν οι αναμενόμενες συζητήσεις.

Στο τέλος, οι μαθητές ανάρτησαν τα άλμπουμ φωτογραφιών στο Wiki της τάξης, για να μπορέσει η κάθε ομάδα να «θαυμάσει» τα «επιτεύγματα» και των υπόλοιπων ομάδων, αλλά και για να μοιραστούν τις εικόνες, τις οποίες η κάθε ομάδα «αλίευσε» από την περιήγησή της στο διαδίκτυο (Τεκμήριο 53). Όλα τα παραπάνω μαζί με την καλή διάθεση αποτελούν τα αποτελέσματα της εφαρμογής με βαθμό αξιολόγησης αρκετά υψηλό. Όμως το αδύνατο σημείο της υλοποίησης του σεναρίου είναι η άρνηση (ή μήπως αδυναμία, όπως ακριβώς ειπώθηκε) των μαθητών να καταγράφουν αυτά που παρατηρούσαν ή συμπεραίναν με τη συζήτηση ή την «ανακάλυψη» στην πλοήγησή μας. Γι' αυτό, αν ρίξει κανείς μια ματιά στα χαρτιά που

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

-υποτίθεται- συμπλήρωσαν ή κατέγραψαν αυτά που θεώρησαν απαραίτητα, θα πιθανολογήσει ότι οι ώρες πέρασαν άσκοπα και χωρίς να προκύψει το παραμικρό όφελος (βλ. φάκελο: «Katagrafes_4o+5o»). Το συμπέρασμα αυτό βέβαια δεν ισχύει, αφού την έλλειψη γραπτού λόγου την συμπλήρωνε επάξια αυτή του (μερικές φορές υπερβολικού) προφορικού λόγου.

Ταξίδι

last edited by @ 2 hours, 0 minutes ago

20ο Δημοτικό Σχολείο Λάρισας
Το ταξίδι του ΣΤ1

Τα νεότερα...		
11-11-2013	Άλμπουμ	Εξοχικό
11-11-2013	Άλμπουμ	Μονοκατοικίες
11-11-2013	Άλμπουμ	ΚΑΛΥΒΕΙ
11-11-13	Άλμπουμ	Πολυκατοικία
11-11-2013	Ομάδα -γκλό	Αλμπουμ
11-11-13	Άλμπουμ	Πολυκατοικία
11-11-2013	Κιόκι	ΕΡΩΝ
11-1-2013	Αλμπουμ	ΑΕΡΑ ΠΙΣΤΑ
9-11-2013	Τι είναι η οικογένεια	βικιπαίδεια
7-11-2013	Ναντία	Καθόρθος
07-11-2013	Μαρία	http://www.kalathos.gr/επισημο/1464/
06-11-2013	Οι σουφραζέτες	photo
	Έλληνες του	

Τεκμήριο 53

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

1ο Φύλλο Εργασίας

1^η Δραστηριότητα

Ποια είναι η διαφορά μεταξύ «κατοικίας» και «σπιτιού»; Καταγράψτε σε χαρτί την απάντηση που σας έρχεται πρώτη.

2^η Δραστηριότητα

Επισκεφθείτε την [Google](http://www.google.com) και πληκτρολογήστε «κατοικία». Ανοίξτε μια καινούργια καρτέλα στον φυλλομετρητή, και στην [Google](http://www.google.com) πληκτρολογήστε «σπίτι». Και στις δύο περιπτώσεις επιλέξτε να φαίνονται μόνο «Εικόνες».

3^η Δραστηριότητα

Συγκρίνετε τις δύο ιστοσελίδες και σημειώστε, αν μπορείτε να εντοπίσετε, διαφορές μεταξύ κατοικίας και σπιτιού. Δημιουργήστε στην επιφάνεια εργασίας φάκελο και δώστε του το όνομα της ομάδας σας. Αποθηκεύστε τις εικόνες που σας προξενούν ιδιαίτερη εντύπωση με οποιοδήποτε κριτήριο επιλογής, για να τις ενσωματώσουμε στο τέλος σε μία παρουσίαση.

4^η Δραστηριότητα

Στη συνέχεια, σε φύλλο χαρτί κρατήστε σημειώσεις για όλα όσα θα συναντήσουμε και γράψτε ελεύθερα την άποψή σας. Θα μας χρησιμεύσουν αυτές οι σημειώσεις για τη συμπλήρωση ενός ημιδομημένου εννοιολογικού χάρτη, αμέσως μετά.

5^η Δραστηριότητα

Απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις:

-ποια είναι η σημασία της κατοικίας για τον άνθρωπο;

-τι του προσφέρει και πώς νιώθει γι' αυτήν;

-ποια είναι η εξέλιξη της κατοικίας στο πέρασμα του χρόνου;

6^η Δραστηριότητα

Επισκεφτείτε διαδικτυακά το σπίτι του [Κ. Π. Καβάφη](#), για να δείτε αυτά που περιγράφει το κείμενο του σχολικού βιβλίου. Κατόπιν περιηγηθείτε στα σπίτια των [Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη](#), [Πηνελόπης Δέλτα](#), [Λασκαρίνας Μπουμπουλίνας](#).

7^η Δραστηριότητα

Καταγράψτε τις παρατηρήσεις σας και τα συμπεράσματά σας για τη λειτουργία και τη χρήση αυτών των σπιτιών στη σημερινή εποχή και εστιάστε στα αντικείμενα που υπάρχουν αναλόγως στο καθένα. Τι μας δείχνουν αυτά τα αντικείμενα αλλά και γενικότερα η διακόσμηση των σπιτιών γι' αυτούς τους επιφανείς ανθρώπους;

8^η Δραστηριότητα

Ανοίξτε από τον κοινόχρηστο φάκελο την παρουσίαση «Home, sweet home», για να δείτε ένα «άλλο» σπίτι.

9^η Δραστηριότητα

Ανοίξτε από τον κοινόχρηστο φάκελο το αρχείο «Spiti.isf.». Ξεκινήστε να συμπληρώνετε τις έννοιες που συναντήσαμε καθώς και αυτές που θα βρούμε από εδώ και πέρα, έως το τέλος της διαδικασίας, «ταιριάζοντάς» τις με τα ανάλογα ρήματα. Αποθηκεύστε τον χάρτη, η κάθε ομάδα με το όνομά της, στον κοινόχρηστο φάκελο.

[επιστροφή](#)

2ο Φύλλο Εργασίας

1η Δραστηριότητα

Επισκεφτείτε το [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#) και πληκτρολογήστε «κατοικία». Σημειώστε έξι διαφορετικές σημασίες της έννοιας «κατοικία» χρησιμοποιώντας μόνο επίθετα με βάση αυτά που βλέπετε στις εμφανίσεις.

2η Δραστηριότητα

«Στείλτε» την έννοια στα «Σώματα κειμένων». Στη συνέχεια επιλέξτε «Εμφάνιση λέξης» Εμφάνιση λέξης, για να δείτε όλες τις καταχωρήσεις. Καταγράψτε κάθε νέο επίθετο που εντοπίζετε σχετικά με την κατοικία.

3η Δραστηριότητα

Προσπαθήστε να βγάλετε συμπεράσματα με τη μελέτη των επιθέτων και τον χαρακτήρα που προσδίδουν στην κατοικία. Καταγράψτε ό, τι πιστεύετε ότι είναι χρήσιμο για τη συμπλήρωση του εννοιολογικού πίνακα. Μπορείτε να αναζητήσετε πληροφορίες στο Διαδίκτυο, για παράδειγμα στη [Βικιπαίδεια](#) για το λήμμα «εργατική κατοικία» ή οποιοδήποτε άλλο.

4η Δραστηριότητα

Στο [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#) πληκτρολογήστε «σπίτι». Δείτε, συζητήστε και σκεφτείτε σχετικά με τις τέσσερις διαφορετικές ερμηνείες που έχει η λέξη. Καταγράψτε ό,τι ενδιαφέρον συναντήσετε.

5η Δραστηριότητα

Διαβάστε τις παρακάτω φράσεις και εξηγήστε τι εννοεί η καθεμία, πού αναφέρεται και πώς χρησιμοποιείται.

- Το σπίτι του Ηρακλή είναι το «Ιβανώφειο»...
- Όταν πάνε στο χωριό, νιώθουν σαν στο σπίτι τους...
- Είναι φυλακισμένη στο σπίτι της...
- Θα πάνε σπίτι τους όσοι υπάλληλοι είναι επίορκοι...
- Μεγάλωσε σε διαλυμένο σπίτι...
- Το Internet φέρνει τα πάντα στο σπίτι...

6η Δραστηριότητα

Συμπληρώστε ότι νέο προέκυψε στον εννοιολογικό χάρτη και αποθηκεύστε τον.

[επιστροφή](#)

3ο Φύλλο Εργασίας

1η Δραστηριότητα

Στο [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#) πληκτρολογήστε «%οικία». Σημειώστε τις λέξεις που προκύπτουν με δεύτερο συνθετικό την «οικία» και συζητήστε για τα είδη των οικιών και τους παράγοντες βάσει των οποίων διαφοροποιούνται οι κατοικίες.

2η Δραστηριότητα

Κατόπιν πληκτρολογήστε «οικ%», για να δείτε τις σύνθετες λέξεις με πρώτο συνθετικό την «οικία». Ξεχωρίστε αυτές που δεν έχουν σχέση με το θέμα μας και σημειώστε αυτές που θεωρείτε σημαντικές και που συναντούνται σε πολλές καθημερινές δραστηριότητες.

3η Δραστηριότητα

Γράψτε στο πλαίσιο «Αναζήτηση» το λήμμα «%σπιτ%», για να εντοπίσετε τις λέξεις που περιέχουν το «σπίτι» είτε ως πρώτο είτε ως δεύτερο συνθετικό και καταγράψτε ό,τι θεωρείτε χρήσιμο για τον εννοιολογικό μας χάρτη.

4η Δραστηριότητα

Μελετώντας τις σύνθετες λέξεις που παράγονται από την «οικία» και αυτές που έχουν «βάση» το «σπίτι» προσπαθήστε να εντοπίσετε μια βασική διαφορά μεταξύ τους και εξηγήστε πού οφείλεται αυτό.

[επιστροφή](#)

4^ο Φύλλο εργασίας

1^η Δραστηριότητα

Αναζητήστε στο [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#) τη λέξη *άσυλο*. Αφού μελετήσετε τη σημασία της, διαβάστε το παρακάτω κείμενο (Σύνταγμα της Ελλάδας, 1975).

«Το σπίτι κάθε ανθρώπου είναι άσυλο. Κανείς δεν μπορεί να το παραβιάσει, παρά μόνο σύμφωνα με όσα προβλέπει ο σχετικός νόμος»

Κατόπιν επισκεφτείτε τη [Βικιπαίδεια](#), για να διαβάσετε περισσότερα και απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις, κρατώντας ταυτόχρονα σημειώσεις:

- Πώς αντιλαμβάνεστε την έννοια «σπίτι»;
- Νιώθετε κάτι παραπάνω για το δωμάτιό σας σε σχέση με το υπόλοιπο σπίτι;
- Πότε η Πολιτεία παραβίασε το δικαίωμα του ασύλου;

2^η Δραστηριότητα

Τι περιλαμβάνει ένα σπίτι, πώς είναι το εσωτερικό του; Πληκτρολογήστε στο περιβάλλον της [Βικιπαίδειας](#) τη λέξη «κατοικία». Συζητήστε σε ποια περίπτωση χρειάζεται το καθένα από αυτά τα μέρη.

3^η Δραστηριότητα

Οι κατοικίες των ανθρώπων διαφοροποιούνται με τοπικά κριτήρια (άλλο σπίτι στο βουνό, άλλο στο νησί κ.λπ.), καθώς και με πολιτισμικά (σπίτι στην Ιαπωνία, στη Λαπωνία κ.λπ.). Παρατηρήστε τις παρακάτω φωτογραφίες σπιτιών και αναφέρετε τις βασικές διαφορές μεταξύ τους.

- Πού βρίσκεται το καθένα από αυτά;
- Γιατί είναι διαφορετικό;
- Ποιοι λόγοι ανάγκασαν τους ανθρώπους να χτίζουν διαφορετικά μεταξύ τους σπίτια;

4^η Δραστηριότητα

Δείτε μια [άλλη κατηγορία](#) σπιτιών, η οποία δεν οφείλει την ύπαρξή της μόνο σε κλιματολογικές συνθήκες αλλά και σε γεωμορφολογικές. Αναζητήστε και αποθηκεύστε εικόνες σχετικές με αυτά τα σπίτια.

5^η Δραστηριότητα

Αφού διαβάσετε ξανά το ποίημα του Κωστή Παλαμά «Το σπίτι μου», [διαβάστε](#) και ακούστε και το τραγούδι [«Σπίτι μου, σπιτάκι μου»](#) από τη Νανά Μούσχουρη και σημειώστε τις παρατηρήσεις σας.

- Ποιο είναι το σπίτι που περιγράφεται στο τραγούδι;
- Ποια αισθήματα τρέφει γι' αυτό η τραγουδίστρια;
- Γιατί πιστεύετε πως την εκφράζει αυτό το τραγούδι;

6^η Δραστηριότητα

Πιστεύετε πως το σπίτι είτε εσωτερικά είτε εξωτερικά ήταν πάντα ίδιο σ' όλες τις εποχές; Για να έχετε μια άποψη, διαβάστε στο βιβλίο της Α' Γυμνασίου [«Οικιακή Οικονομία»](#), πληροφορίες γι αυτό. Εκεί θα δείτε επίσης, σημαντικές πληροφορίες για την κατοικία και τη σημασία της, καθώς και άλλα χρήσιμα στοιχεία, τα οποία θα μας βοηθήσουν στον εμπλουτισμό του εννοιολογικού μας χάρτη.

7^η Δραστηριότητα

Για να αντιληφθείτε την οικονομική διάσταση της κατοικίας θυμηθείτε τις εικόνες που αποθηκεύσατε στην αρχή και απαντήστε:

- Το δικό σας σπίτι μοιάζει με αυτά που βλέπετε στις εικόνες;
- Σε τι διαφέρει;
- Πού νομίζετε ότι οφείλεται αυτό;

Για να βοηθηθείτε περισσότερο ακούστε και το τραγούδι [«Δραπετσώνα»](#) από τον Γρηγόρη Μπιθικώτση. Περιγράψτε με δυο λόγια τους στίχους του τραγουδιού.

[επιστροφή](#)

5^ο Φύλλο εργασίας

1^η Δραστηριότητα

Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα της [Καθημερινής](#), στην οποία εμφανίζονται πάνω-πάνω μικρές αγγελίες με θέμα τα ακίνητα. Προηγουμένως συναντήσαμε το όρο «ιδιόκτητο σπίτι». Γράψτε τις σκέψεις σας για το θέμα της πώλησης και ενοικίασης κατοικιών.

2^η Δραστηριότητα

- Σε ποια κατηγορία σπιτιών ανήκουν τα ξενοδοχεία και τα ενοικιαζόμενα δωμάτια;
- Ποιες ανάγκες καλύπτουν;
- Με ποια κριτήρια χτίζονται, αλλά και με ποια λογική διακοσμούνται;

Δείτε κάποια [παράξενα ξενοδοχεία](#) και ίσως σας λυθούν οι απορίες.

3^η Δραστηριότητα

Από τον φάκελο στον οποίο αποθηκεύσατε εικόνες από το 1^ο φύλλο εργασίας, επιλέξτε τις πιο εντυπωσιακές, παράξενες, ή ωραίες και δημιουργήστε ένα άλμπουμ φωτογραφιών με τη βοήθεια του PowerPoint. Κατόπιν αναρτήστε το στο Wiki της τάξης.

4^η Δραστηριότητα

Δημιουργήστε μια παρουσίαση στο PowerPoint, στην οποία θα γράψετε παροιμίες με θέμα το σπίτι. Αν δε γνωρίζετε αρκετές, επισκεφτείτε τον ιστότοπο του [«Σαν Σήμερα»](#) για να βρείτε κι άλλες. Βρείτε, αν θέλετε, σχετικές εικόνες ή οτιδήποτε άλλο με τις παροιμίες και ενσωματώστε τα στην παρουσίαση.

5^η Δραστηριότητα

Συμπληρώστε και ολοκληρώστε τον εννοιολογικό χάρτη. Αποθηκεύστε τον στον κοινόχρηστο φάκελο, ώστε να μπορούν οι άλλες ομάδες να δουν τον χάρτη, και όλες μαζί να συγκρίνουν το περιεχόμενο των χαρτών μεταξύ τους. Για να μπορέσετε να αξιολογήσετε την προσπάθειά σας, ανοίξτε το αρχείο «Sriti-xarths.jpg» και δείτε πώς θα μπορούσε να είναι ένας εννοιολογικός χάρτης για το «σπίτι».

[επιστροφή](#)

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Ως επέκταση, οι μαθητές θα μπορούσαν να επισκεφτούν το περιβάλλον του Ψηφιακού Σχολείου και συγκεκριμένα να δουν στο «Φωτόδεντρο» την [«Κατασκευή σπιτιών με βάση το κλίμα»](#). Επίσης, μια ακόμα «καλλιτεχνική» ενασχόληση των μαθητών, θα προέκυπτε αν αναζητούσαν πίνακες ζωγραφικής στο διαδίκτυο, με θέμα το σπίτι και δημιουργούσαν παρουσίαση με αυτούς. Σίγουρα όμως, η πιο ενδιαφέρουσα προσέγγιση θα ήταν να δουν οι μαθητές το σπίτι του ανθρώπου που δημιούργησε το περιβάλλον με το οποίο οι περισσότεροι «εργαζόμαστε»: το σπίτι του [Bill Gates](#).

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η εφαρμογή του σεναρίου «Η κατοικία και ο άνθρωπος» αποτελούσε ένα προσωπικό στοίχημα, διότι είμαι και ο δημιουργός του. Αρκετές φορές θυμήθηκα -κατά τη διάρκεια εφαρμογής αλλά και στη φάση δημιουργίας (εξαρχής) των φύλλων εργασίας- τις λεπτομέρειες δημιουργίας του σεναρίου, για να συμπεράνω αν τελικά η φιλοσοφία με την οποία «χτίστηκε» το σενάριο μπορεί να το κάνει εφαρμόσιμο, σε μαθητές της Στ΄ Δημοτικού. Επίσης, θα είχε ενδεχομένως αξία να προσθέσω ότι το συγκεκριμένο σενάριο το εφάρμοσα –of the record– πριν από δύο χρόνια στη Στ΄ τάξη Δημοτικού στην οποία ήμουν υπεύθυνος τότε, δύο μήνες περίπου αφότου είχε δημιουργηθεί, με σκοπό να δοκιμάσω το σενάριο σε «πραγματικές συνθήκες». Η σύγκριση είναι καταπληκτική και δύσκολο να περιγραφεί. Ο ίδιος δάσκαλος στον ίδιο χώρο, το ίδιο σενάριο, αλλά τόσο διαφορετικές οι τάξεις μεταξύ τους! Πάντως, αυτήν τη φορά η εφαρμογή είχε περισσότερο «βάθος», με πιο «ανοιχτούς ορίζοντες», και ουσιαστικότερες παρεμβάσεις των μαθητών. Χωρίς να ενθουσιαστούν ιδιαίτερα,

αφού το θέμα δεν είναι τόσο προσφιλές στους μαθητές, συμμετείχαν εποικοδομητικά και ουσιαστικά στην υλοποίηση των δραστηριοτήτων, δείχνοντας με αυτόν τον τρόπο την εμπειρία που έχουν αποκτήσει, εμπλεκόμενοι στη διαδικασία εφαρμογής σεναρίων από την προηγούμενη σχολική χρονιά.

Όσο και να ψάξει κανείς, θα δυσκολευτεί να εντοπίσει δυσκολίες στην πραγματοποίηση των δραστηριοτήτων οι οποίες προϋπόθεταν νέους γραμματισμούς και χρήση ΤΠΕ. Επίσης οι μαθητές, θα μπορούσα να υποστηρίξω ότι, «χόρτασαν» κουβέντα, αφού συζήτησαν αρκετά τόσο μεταξύ τους, όσο και στην ολομέλεια με απίστευτη ωριμότητα, συνέπεια και χαρακτήρα. Οι ομάδες λειτούργησαν άψογα, τους αυτό δεν ήταν αρκετό για να «σπρώξτους τους μαθητές στο να καταγ τους, τις όποιες παρατηρήσεις είχαν σττουςιάρκεια της εφαρμογής. Γι' αυτό και τα τουςτυπώματά» τουςστο χαρτί δεν τους τιμούν ιδιαίτερα και στρεβλώνουτουςτην πραγτουςκότητα της δυναμικής τους. Οι παραγόμενοι εννοιολογικοί χάρτες βέβαια, τυγχάνουν αρκετά καλύτερης κριτικής, αφού σε μεγάλο τουςστο επιτέλεσαν τον στόχο τους.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ